Instytucja Samorządu Województwa Podkarpackiego

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Rzeszowie

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w województwie podkarpackim

2025 ROK

Rzeszów 2026

Spis treści

1. Wprowadzenie 3
2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej 5
3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia 8
   3.1. Gmina – zadania OPS oraz MOPS, MOPR 14
   3.2. Powiat – zadania PCPR oraz MOPR 17
4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń 22
5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia 26
6. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej 33
7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostek samorządu terytorialnego 34
8. Wnioski i rekomendacje 40

1. Wprowadzenie

W myśl art. 21 pkt 8 oraz art. 16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej[1] do zadań samorządu województwa należy sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej na podstawie ocen cząstkowych sporządzonych przez gminy i powiaty z obszaru województwa. Dokument zawierający analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej przedstawiany jest w każdym roku do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa, a następnie wojewodzie do dnia 31 lipca.

Opracowany raport „Ocena zasobów pomocy społecznej" zawiera zbiorcze informacje obejmujące dane o sytuacji demograficznej i społecznej, dane o korzystających z pomocy i wsparcia, przedstawia informacje z zadań realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie, zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia, dane dotyczące kadry zatrudnionej w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, a także rozkład środków finansowych przeznaczonych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej będących w budżecie jednostek samorządu terytorialnego.

Ocena zasobów pomocy społecznej przygotowywana jest w formie elektronicznej za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS) w oparciu o sprawozdania nadesłane ze wszystkich jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa – 160 gmin, 21 powiatów i 4 miast na prawach powiatu.

W sprawozdaniu zostały wykorzystane, automatycznie zasilone, dane pochodzące z zewnętrznych systemów informatycznych, takie jak:

- Bank Danych Lokalnych GUS.
- Sprawozdawczość Rynku Pracy, MRiPS-01.
- Sprawozdanie MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej.
- Sprawozdanie MRiPS-05 w zakresie danych o usłudze wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej z Tabel 8G-1 i 8P-1.
- Sprawozdanie MRiPS-06 „Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej”.
- Sprawozdanie „Opieka nad dziećmi” z wykonywania zadań z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.
- Sprawozdanie z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu".

[1] t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 639

- Sprawozdanie rzeczowo-finansowe:
  – z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
  – z wykonywania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego.
- Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2025-2030.
- Sprawozdania CIS.
- Sprawozdanie Rb-28.
- System Informacji Oświatowej MEN.

Wykorzystanie powyższych, automatycznie zasilonych, danych jest bardzo istotne, gdyż znacznie przyspiesza proces wypełniania sprawozdania przez ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Województwo podkarpackie położne jest w południowo-wschodniej części Polski. Sąsiaduje z województwem małopolskim, świętokrzyskim oraz lubelskim. Od południa i wschodu granicą województwa jest również granica państwowa (z Ukrainą i Słowacją). Zgodnie z podziałem administracyjnym na Podkarpaciu wyodrębnionych jest 160 gmin, z tego: 16 miejskich, 38 miejsko-wiejskich oraz 106 wiejskich. Województwo podzielone jest administracyjnie na 21 powiatów oraz 4 miasta na prawach powiatu (Krosno, Przemyśl, Rzeszów, Tarnobrzeg), zajmuje powierzchnię 17 845 km^2, co stanowi 5,7% powierzchni kraju[2]. Na terenie Podkarpacia funkcjonują 1541 sołectwa oraz 54 miasta. Według stanu na dzień 31 grudnia 2025 roku liczba ludności województwa podkarpackiego wyniosła 2 053 760 osób, gęstość zaludnienia wynosiła 115,1 osoby na 1 km^2. W ogólnej liczbie mieszkańców przeważają kobiety. Większość mieszkańców województwa zamieszkuje tereny wiejskie 1 211 604 osób, natomiast tereny miejskie 842 156 osób. Województwo podkarpackie na tle kraju należy do stosunkowo mało zurbanizowanych. Stolicą województwa podkarpackiego jest Rzeszów, miasto na prawach powiatu, które na koniec 2025 roku zamieszkiwało 199 436 mieszkańców (9,7% ogółu ludności województwa).

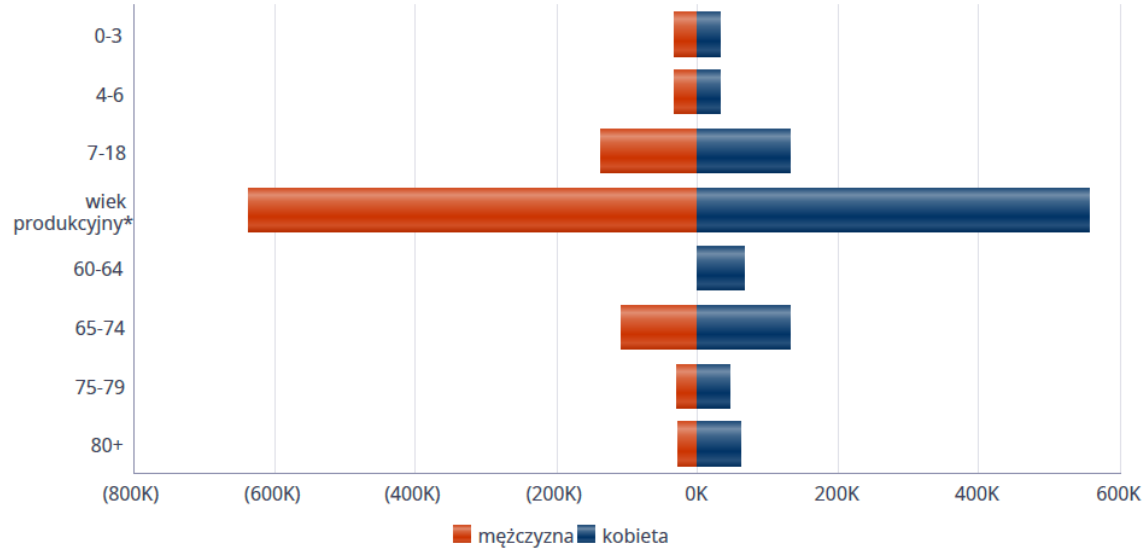
Tabela 1. Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

Wyszczególnienie		Liczba osób
Liczba ludności	ogółem	2 053 760
	mężczyźni	1 004 573
	kobiety	1 049 187
Liczba ludności w wieku:		
przedprodukcyjnym	ogółem	367 961
	mężczyźni	189 186
	kobiety	178 775
produkcyjnym	ogółem	1 206 122
	mężczyźni	643 569
	kobiety	562 553
poprodukcyjnym	ogółem	479 677
	mężczyźni	171 818
	kobiety	307 859

Źródło: www.demografia.stat.gov.pl

[2] www.bdl.stat.gov.pl

Wykres 1. Piramida wieku

W 2025 roku nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych z 67 336 osób w roku 2024 do 72 059 osób w roku oceny. Wzrost odnotowano również w grupie osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy) z 30 156 osób w roku 2024 do 32 606 osób w roku oceny. Wzrosła ogólna liczba bezrobotnych kobiet, również wśród kategorii długotrwale bezrobotnych. Wzrost odnotowano również w liczbie bezrobotnych mężczyzn, zarówno ogółem, jak i wśród osób długotrwale bezrobotnych.

Tabela 2. Liczba osób bezrobotnych z podziałem na osoby z prawem do zasiłku i osoby długotrwale korzystające

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	72 059	36 687	35 372
Długotrwale bezrobotni	32 606	15 358	17 248

Źródło: www.bdl.stat.gov.pl

Jednym z obszarów, które obejmuje „Ocena zasobów pomocy społecznej” jest infrastruktura społeczna. W ramach tego obszaru dokument zawiera dane dot. m.in. liczby mieszkań komunalnych w zasobach gminy, w tym mieszkań socjalnych, liczby klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów, liczby hospicjów, ośrodków dla cudzoziemców.

W porównaniu z rokiem poprzednim w 2025 roku zmniejszyła się liczba mieszkań komunalnych w zasobie gmin, zmniejszyła się również liczba złożonych wniosków na przyznanie tego typu lokalu. Regiony o największej liczbie mieszkań komunalnych to miasta: Rzeszów, Przemyśl, Jarosław, Stalowa Wola i Mielec. Największą liczbę mieszkań socjalnych posiada miasto Krosno – największe miasto na południu województwa. W roku oceny przeprowadzono 167 wyroki eksmisyjne bez wskazania lokalu socjalnego, oznacza to spadek w stosunku do roku wcześniejszego. Z roku na rok wzrasta liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów. Prognozuje się dalszy systematyczny wzrost placówek tego typu.

Tabela 3. Infrastruktura społeczna

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2024	Rok oceny 2025	Prognoza 2026
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	13 422	13 404	13 394
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	1 383	1 288	1 463
w tym z wiersza1: liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3	1 893	1 876	1 904
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	1 073	962	1 033
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	198	167	184
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	319	338	346
Liczba hospicjów	7	21	23	24
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	1	1	1

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

Ustawa zasadnicza gwarantuje obywatelom prawo do zabezpieczenia społecznego, osobom pozostającym bez pracy nie z własnej woli i niemającym innych środków utrzymania. Ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie, realizując zapisy ustawy o pomocy społecznej, podejmują działania mające na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadania realizowane przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centrum pomocy rodzinie wspierają osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W części sprawozdania OZPS pn. *Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia* ujęte zostały osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania – z uwzględnieniem zarówno pomocy, która udzielana była w formie decyzji administracyjnej, bez decyzji oraz pomocy bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego. W grupie tej uwzględnione są także osoby i rodziny objęte wyłącznie pracą socjalną, wsparciem jednostki organizacyjnej pomocy społecznej w postaci skierowań do zajęć w centrach i klubach integracji społecznej, skierowań do prac społecznie użytecznych itp. Ponadto są to osoby umieszczone w domach pomocy społecznej, w przypadku gdy starosta jest organem wydającym decyzję, osoby niepełnosprawne korzystające ze świadczeń, dzieci przebywające w pieczy zastępczej, usamodzielniani wychowankowie, osoby korzystające ze wsparcia ośrodka interwencji kryzysowej. W przypadkach, w których nie wszystkie te osoby były ujęte w bazie informacyjnej Pomost, jednostki dokonywały ich korekty, uzupełniając dane informacjami z własnych źródeł.

Pomocy i wsparcia w województwie podkarpackim w 2025 roku udzielono 126 804 osobom, co stanowiło 6,2% wszystkich mieszkańców województwa. W roku oceny, w stosunku do 2024 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zwiększyła się o 4 140 osób.

Tabela 4. Powody udzielania pomocy i wsparcia

Powody udzielenia pomocy i wsparcia – ranking	Liczba rodzin ogółem
Długotrwała lub ciężka choroba	18 401
Niepełnosprawność	15 371
Ubóstwo	14 518
Bezrobocie	13 474
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	5 443
Potrzeba ochrony macierzyństwa	4 323
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym: potrzeba ochrony wielodzietności	3 463
Alkoholizm	2 501
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem, w tym: rodziny niepełne	2 103
Bezdomność	1 140
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem, w tym: rodziny wielodzietne	1 101
Przemoc domowa	802
Sytuacja kryzysowa	539
Zdarzenie losowe	489
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	404
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	201
Narkomania	95
Sieroctwo	34
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy (art. 7 pkt 11)	15

W województwie podkarpackim od kilku lat najczęstszymi powodami udzielania pomocy i wsparcia było ubóstwo, sytuacja zmieniła się w 2021 roku, kiedy znalazło się ono na drugiej pozycji, natomiast głównym powodem stała się długotrwała lub ciężka choroba. W roku oceny (2025) liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, wyniosła 18 401. Kolejnymi powodami udzielania pomocy i wsparcia w województwie były niepełnosprawność (15 371 rodzin) oraz ubóstwo (14 518 rodzin). Należy zaznaczyć, że drugim powodem udzielenia pomocy i wsparcia w roku 2024 było ubóstwo, natomiast obecnie jest to niepełnosprawność. Niejednokrotnie powody udzielania pomocy i wsparcia występują jednocześnie, dodatkowo pogarszając sytuację życiową osób wymagających wsparcia i opieki.

Występowanie długotrwałej i ciężkiej choroby, jako głównego powodu udzielania pomocy i wsparcia osobom korzystającym z pomocy społecznej, jest niwelowane poprzez udzielanie pomocy w formie zasiłków celowych z przeznaczeniem na pokrycie kosztów leczenia, zakupów leków oraz dojazdu do specjalistycznych placówek lecznictwa. Długotrwała choroba w wielu przypadkach prowadzi do orzeczenia o niepełnosprawności.

Poniżej zaprezentowane zostały w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące m.in.: liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, liczby rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego, liczby rodzin korzystających z interwencji kryzysowej, kontraktu socjalnego, liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć oraz liczby długotrwale korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 5. Liczba świadczeń przyznawanych w ramach pomocy społecznej

Rodzaj świadczenia	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	Rok 2025
Świadczenia niepieniężne	3 935 747	4 066 351	3 847 999	3 855 187
Świadczenia pieniężne	284 662	271 047	251 115	260 359

Tabela 6. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Świadczenia pieniężne przyznane w latach				Świadczenia niepieniężne przyznane w latach			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Liczba osób	31 141	29 759	27 680	28 438	27 123	27 628	26 135	26 124
Liczba rodzin	29 139	27 832	26 062	26 651	17 161	17 120	16 407	16 566

Występujące problemy społeczne generują zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej m.in. usługi opiekuńcze, poradnictwo specjalistyczne, interwencję kryzysową, pracę socjalną oraz kontrakt socjalny. Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Pomoc ta jest przyznawana, gdy osoba jest pozbawiona pomocy innych osób lub rodzina nie może tej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności.

Tabela 7. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2019	4 999
2020	4 824
2021	4 944
2022	4 955
2023	4 776
2024	5 103
2025	5 495

Tabela 8. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2019	152
2020	139
2021	85
2022	66
2023	58
2024	62
2025	128

Tabela 9. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Rok	Liczba osób
2019	1 582
2020	1 441
2021	1 342
2022	1 275
2023	1 263
2024	1 180
2025	1 034

Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego

Rodzaj wsparcia	Liczba rodzin w latach						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Poradnictwo specjalistyczne	3 597	2 763	3 033	2 641	2 781	2 875	3 030

Tabela 11. Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej

Rodzaj wsparcia	Liczba rodzin w latach						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Interwencja kryzysowa	497	859	619	568	468	567	425

Tabela 12. Liczba projektów socjalnych w odniesieniu do liczby osób nimi objętych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba kontraktów/projektów socjalnych	15	13	31	42	27	41	81
Liczba osób objętych kontraktami/projektami socjalnymi	1 301	1 013	1 617	6 217	1 091	11 327	16 843

Tabela 13. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2024	Rok oceny 2025	Prognoza 2026
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY i WSPARCIA				
Liczba osób	1	123 022	126 804	127 253
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	2	52 133	52 839	52 930
w tym: osoby długotrwale korzystające	3	29 513	29 711	29 743
Wiek 0–17	4	18 145	17 944	17 877
Wiek produkcyjny*	5	24 095	24 475	24 578
Wiek poprodukcyjny**	6	9 878	10 420	10 475
Liczba rodzin	7	36 529	37 043	37 117
Liczba osób w rodzinach	8	82 960	82 453	82 443
w tym: KOBIETY (z wierszy 2–6)				
Ogółem	9	26 176	26 849	26 885
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	14 356	14 651	14 673
Wiek 0–17	11	8 656	8 683	8 643
Wiek 18–59	12	11 090	11 237	11 284
Wiek 60 lat i więcej	13	6 430	6 929	6 958
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba osób ogółem	14	55 422	54 894	55 113
Liczba rodzin	15	42 807	44 133	44 352
Liczba osób w rodzinach	16	92 184	93 075	93 498
KONTRAKT SOCJALNY				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych – ogółem	17	2 143	2 288	2 489
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym – ogółem	18	2 221	2 469	2 676

3.1. Gmina – zadania OPS oraz MOPS, MOPR

Rodzinom wymagającym wsparcia OPS-y udzielają pomocy w ramach zadań własnych i zleconych gminie, w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Zgodnie z art. 36 ustawy o pomocy społecznej do świadczeń pieniężnych zaliczamy: zasiłek stały; zasiłek okresowy; zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy; zasiłek i pożyczkę na ekonomiczne usamodzielnienie; pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki; świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy; wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd. Z kolei do świadczeń niepieniężnych zaliczamy między innymi następujące formy pomocy: praca socjalna; bilet kredytowany; składki na ubezpieczenie zdrowotne; składki na ubezpieczenia społeczne; pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie; sprawienie pogrzebu; poradnictwo specjalistyczne; interwencja kryzysowa; schronienie; posiłek; niezbędne ubranie; usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy; specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia; pobyt i usługi w domu pomocy społecznej; pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Tabela 14. Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny

Asystentura rodzinna	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba asystentów rodziny w gminie	212	202	203	197	205	204	211
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	2 270	2 120	2 142	2 106	2 132	2 122	2 180

Tabela 15. Zadania realizowane przez ośrodki pomocy społecznej, miejskie ośrodki pomocy społecznej oraz miejski ośrodek pomocy rodzinie

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2024	Rok oceny 2025	Prognoza 2026
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	1	7 782	8 023	8 037
Kwota świadczeń w złotych	2	67 810 018	88 128 371	88 476 339
w tym: (wiersze 3-6)				
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	3	7 027	7 230	7 236
Kwota świadczeń w złotych	4	63 955 601	82 668 540	82 834 290
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	5	771	834	829
Kwota świadczeń w złotych	6	3 854 417	5 459 831	5 642 049
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	7	10 354	10 849	10 931
Kwota świadczeń w złotych	8	26 444 363	38 500 851	41 613 888
w tym: (wiersze 9-16)				
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	9	7 556	7 827	7 885
Kwota świadczeń w złotych	10	20 273 132	29 126 151	29 588 355
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				
Liczba osób	11	1 379	1 491	1 524
Kwota świadczeń w złotych	12	2 400 231	3 526 812	3 645 084
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	13	1 055	1 149	1 179
Kwota świadczeń w złotych	14	1 454 265	2 189 312	2 284 809
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	15	34	40	38
Kwota świadczeń w złotych	16	49 521	88 639	88 335
Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b				
Liczba osób	17	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	18	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY				
Liczba osób	19	21 911	21 976	22 860

Kwota świadczeń w złotych	20	35 879 292	38 863 560	39 590 671
w tym: (wiersze 21 - 22)				
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	21	17 138	17 772	18 591
Kwota świadczeń w złotych	22	28 075 195	30 466 269	30 650 943
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				
Liczba osób	23	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	24	0	0	0
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSIŁEK OGÓŁEM				
Liczba osób	25	19 219	19 286	19 653
Kwota świadczeń w złotych	26	18 791 757	20 215 551	21 522 941
w tym: (z wierszy 25 - 26)				
DLA DZIECI (z wyłączeniem posiłków przyznanych doraźnie dzieciom i młodzieży)				
Liczba osób	27	17 777	17 933	18 170
Kwota świadczeń w złotych	28	15 348 319	16 799 251	17 542 194
w tym (z wierszy 25-26)				
POSIŁEK świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	29	19 087	19 063	19 404
Kwota świadczeń w złotych	30	18 139 064	19 703 541	20 852 116
w tym (z wierszy 29-30)				
DLA DZIECI				
Liczba osób	31	18 021	17 899	18 134
Kwota świadczeń w złotych	32	15 423 472	16 554 577	17 209 571
SCHRONIENIE - OGÓŁEM				
Liczba osób	33	991	1 012	1 030
Kwota świadczeń w złotych	34	8 627 804	9 722 906	10 441 692
UBRANIE				
Liczba osób	35	4	2	2
Kwota świadczeń w złotych	36	1 365	644	800
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba osób	37	113	84	107
Kwota świadczeń w złotych	38	370 871	340 418	550 305
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	39	3 383	3 543	3 599

Kwota świadczeń w złotych	40	143 473 640	156 929 539	169 268 219
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	41	2 127	2 177	2 191
Liczba rodzin wspierających	42	4	2	5
Liczba asystentów rodziny	43	205	212	209
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	44	21 161 868	24 549 156	27 854 157

3.2. Powiat – zadania PCPR oraz MOPR

Powiatowe centra pomocy rodzinie realizują zadania z zakresu pomocy społecznej, pieczy zastępczej i wspierania rodziny oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Rodziny niewydolne wychowawczo, zmagające się z problemami w opiece nad dzieckiem objęte są szczególnym wsparciem. W sytuacji, kiedy udzielone rodzinie wsparcie nie niweluje istniejących w niej problemów i rodzina nadal ma trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wówczas dziecko na podstawie orzeczenia sądu umieszczane jest w pieczy zastępczej. Opieka i wychowanie w pieczy zastępczej są realizowane poprzez: zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych, przygotowanie do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych oraz nawiązywanie i podtrzymywanie bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami.

Piecza zastępcza sprawowana jest w formie:

- rodzinnej,
- instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodziny zastępcze, w skład których wchodzą: rodziny spokrewnione, rodziny niezawodowe, rodziny zawodowe oraz rodzinne domy dziecka. Umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej następuje w sytuacji, gdy brak jest możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub z innych ważnych powodów nie jest

to zasadne. Instytucjonalna piecza zastępcza powinna być więc stosowana jako środek ostateczny.

Tabela 16. Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych formach pieczy zastępczej

Forma pieczy	Liczba dzieci
Rodzinne domy dziecka	120
Rodziny spokrewnione	896
Rodziny zastępcze niezawodowe	556
Rodziny zastępcze zawodowe – ogółem	242
Rodziny zastępcze zawodowe – w tym pogotowie rodzinne	19
Rodziny zastępcze zawodowe – w tym specjalistyczne	27

Tabela 17. Kwoty świadczeń ze względu na typ rodziny, w której umieszczono dziecko

Wyszczególnienie	Rodzinny dom dziecka	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodziny pomocowe
Wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka	2 189 500 zł	11 352 895 zł	10 751 355 zł	4 658 516 zł	353 zł

Tabela 18. Pełnoletnie osoby opuszczające rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze

Grupa	Odpływ z instytucjonalnej pieczy zastępczej	Odpływ z rodzin zastępczych niezawodowych	Odpływ z rodzin zastępczych spokrewnionych	Odpływ z rodzin zastępczych zawodowych	Odpływ z rodzinnych domów dziecka
Dzieci powyżej 18. roku życia	71	43	66	12	3

Tabela 19. Kwoty świadczeń (ogółem) przeznaczone na usamodzielnienie dla pełnoletnich osób opuszczających rodziny zastępcze

Rodzaj usamodzielnienia	Rodzinny dom dziecka	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze zawodowe
Pomoc dla osoby usamodzielnianej na kontynuowanie nauki	10 626,00 zł	408 162,00 zł	802 199,00 zł	22 077,00 zł
Pomoc dla osoby usamodzielnianej na usamodzielnienie	9 991,00 zł	342 199,00 zł	344 847,00 zł	29 973,00 zł
Pomoc dla osoby usamodzielnianej na zagospodarowanie	9 544,00 zł	84 034,00 zł	175 095,00 zł	26 942,00 zł

Tabela 20. Zadania realizowane przez powiatowe centra pomocy rodzinie, miejskie ośrodki pomocy społecznej oraz miejski ośrodek pomocy rodzinie

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2024	Rok oceny 2025	Prognoza 2026
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY				
Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową				
Liczba osób korzystających z usług	1	284	301	364
USAMODZIELNIENIE				
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE, O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST.1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	2	33	33	56
Kwota świadczeń w złotych	3	187 781	192 424	461 295
w tym: (od poz. 4 do poz. 9)				
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE				
Liczba osób	4	15	9	27
Kwota świadczeń w złotych	5	51 436	49 584	133 245
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI				
Liczba osób	6	20	19	22
Kwota świadczeń w złotych	7	82 872	76 303	118 826
POMOC NA ZAGOSPODAROWANIE W FORMIE RZECZOWEJ				
Liczba osób	8	15	14	37
Kwota świadczeń w złotych	9	53 473	66 537	209 224
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Ogólna kwota dofinansowania (PFRON, środki własne powiatu)	10	126 753 018	142 464 087	137 546 869
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ				
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	11	2 368	2 486	2 116
Wartość dofinansowania w złotych	12	12 882 413	13 405 161	11 364 094
TURNUSY REHABILITACYJNE				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	13	4 130	3 903	3 982
Wartość dofinansowania w złotych	14	8 117 130	8 474 351	9 361 723

ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	15	17 394	18 803	17 217
Wartość dofinansowania w złotych	16	29 025 545	32 002 694	23 574 507
PROGRAM "AKTYWNY SAMORZĄD"				
Liczba świadczeń	17	3 123	4 902	5 002
Wartość dofinansowania w złotych	18	14 206 406	17 515 440	17 953 069
Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z form wsparcia pomocy społecznej ogółem	19	6 011	8 864	9 172
DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI				
Liczba dofinansowanych imprez	20	147	170	159
Liczba niepełnosprawnych uczestników	21	5 567	6 578	6 428
Wartość dofinansowania ogółem w złotych	22	1 069 306	1 404 508	1 426 789
DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA - PRZEWODNIKA				
Wartość dofinansowania w złotych	23	200	0	7 678

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Przysługuje on następującym grupom potrzebujących:

- niepełnosprawnemu dziecku;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 21. roku życia;
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Poniżej zaprezentowane są w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: zasiłku pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczeń alimentacyjnych.

Tabela 21. Liczba świadczeń opiekuńczych

	Liczba świadczeń					
Świadczenia opiekuńcze	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	707 316	709 132	722 312	745 843	765 678	746 402
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	170 438	177 399	185 454	193 821	201 932	194 642
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	275 685	269 988	273 974	285 072	293 424	287 979
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	8 481	7 848	7 218	7 063	6 922	6 608

Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia	252 712	253 897	255 666	259 887	263 400	257 173
Świadczenie pielęgnacyjne	158 341	194 161	233 738	257 864	257 580	211 707
Specjalny zasiłek opiekuńczy	44 549	31 278	18 838	11 902	5 758	2 175
Świadczenia opiekuńcze ogółem – zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	910 206	934 571	974 888	1 015 609	1 063 352	1 021 000

Tabela 22. Środki finansowe wydatkowane na świadczenia pomocy społecznej

	Kwota świadczeń w zł					
Świadczenia opiekuńcze	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	152 451 967	152 924 229	155 880 131	160 979 099	165 260 188	161 100 614
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	36 640 783	38 200 882	40 018 659	41 831 117	43 582 186	42 009 121
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku pow.16r. życia o znacznym stopniu niepełno-sprawności	59 458 347	58 238 183	59 126 689	61 529 379	63 331 770	62 157 007

Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	1 829 011	1 692 205	1 556 860	1 524 471	1 494 036	1 426 264
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia	54 523 826	54 792 959	55 177 923	56 094 132	56 852 196	55 508 222
Świadczenie pielęgnacyjne	281 585 162	370 132 322	476 256 022	612 857 053	740 533 067	674 445 593
Specjalny zasiłek opiekuńczy	27 412 410	19 226 148	11 579 618	7 312 443	3 557 513	1 345 333
Świadczenia opiekuńcze ogółem – Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	461 449 539	542 282 699	643 715 771	781 148 595	1 017 675 833	1 045 536 766

Tabela 23. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego

Świadczenie alimentacyjne	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	Rok 2025
Liczba osób	8699	8390	7676	6878	6 384	5928

Tabela 24. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego

Świadczenie alimentacyjne	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	Rok 2025
Liczba rodzin	5717	5542	5089	4521	4161	3834

Tabela 25. Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Świadczenie alimentacyjne	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	Rok 2025
Kwota świadczeń – ogółem w zł	44 662 189	43 686 150	40 670 871	36 808 184	36 031 353	42 009 922

Tabela 26. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2024	Rok oceny 2025	Prognoza 2026
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba gospodarstw domowych	1	12 541	10 517	20 747
Kwota świadczeń w złotych	2	30 452 027	29 260 001	31 376 131
DODATKI ENERGETYCZNE				
Liczba gospodarstw domowych	3	2871	1	1
Kwota świadczeń w złotych	4	1 199 194	350	500

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Kreowanie, standaryzacja i realizacja jej zadań spoczywa na organach administracji rządowej oraz jednostkach samorządu terytorialnego.

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. Zasobem instytucjonalnym są instytucje i placówki działające w danym roku kalendarzowym na obszarze jednostki samorządu terytorialnego, finansowane ze środków budżetu państwa lub własnych JST, prowadzone przez jednostkę samorządową lub na jej zlecenie. Poniżej zaprezentowane zostały w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby placówek w podziale na typ i instytucję prowadzącą, liczby miejsc i liczby osób korzystających.

Dom pomocy społecznej świadczy usługi dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie są wstanie samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Tego typu placówka może również świadczyć usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób w nim niezamieszkujących. Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone, dzielą się na następujące typy domów, dla: osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych, osób przewlekle psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, osób niepełnosprawnych fizycznie oraz osób uzależnionych od alkoholu.

Tabela 27. Liczba jednostek organizacyjnych pomocy społecznej ze względu na instytucję prowadzącą

JEDNOSTKA	Podmiot prowadzący GMINA – liczba jednostek	Podmiot prowadzący POWIAT – liczba jednostek	Inny podmiot prowadzący – liczba jednostek
Domy pomocy społecznej	6	30	17
Mieszkania treningowe oraz wspomagane	48	11	4
Noclegownie	0	0	4
Ogrzewalnie	0	0	2
Ośrodki interwencji kryzysowej	0	12	2

Ośrodki wsparcia – ogółem	169	8	36
Placówki specjalistycznego poradnictwa ogółem	0	2	0

Mieszkania treningowe i wspomagane mają za zadanie wykształcenie w osobach w nich przebywających umiejętności do samodzielnego życia. Wsparcie w wykonywaniu codziennych obowiązków połączone z treningiem umiejętności społecznych może pozwolić osobom na częściowe lub całkowite usamodzielnienie.

Ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu. Ośrodkiem tym może być ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pomocy, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko i dom dla bezdomnych oraz klub samopomocy.

Tabela 28. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2024	Rok oceny 2025	Prognoza 2026
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	6 674	6 952	6 929
Liczba osób korzystających	2	7 259	7 552	7 873
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	223	302	287
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	5	38	37
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	1 402	1 473	1 477
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	6	152 678 579	193 601 463	199 605 044
w tym (z wierszy 1-6, dotyczy wierszy 7-27)				
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	7	2 850	2 867	2 880

Liczba osób korzystających	8	3 172	3 164	3 158
Liczba osób umieszczonych	9	1 142	1 059	1 046
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	10	80	76	68
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	837	850	854
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	12	91 919 964	120 138 399	117 731 141
DZIENNE DOMY POMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	1 556	1 598	1 538
Liczba osób korzystających	14	1 607	1 637	1 660
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	15	97	124	120
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	238	250	241
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	17	31 979 409	36 039 229	39 909 690
KLUBY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	18	1 359	1 509	1 459
Liczba osób korzystających	19	1 364	1 508	1 463
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	20	20	18	19
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	103	108	108
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	7 927 809	9 535 965	10 733 152

SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH i SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	571	571	621
Liczba osób korzystających	24	757	763	1 064
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	25	9	2	6
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	26	110	108	116
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	27	11 033 520	12 079 652	13 141 387
OGRZEWALNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	28	19	19	19
Liczba osób korzystających	29	51	79	52
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	30	2	2	2
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	31	43 780	47 720	50 720
NOCLEGOWNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	32	50	50	32
Liczba osób korzystających	33	270	305	259
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	34	0	0	3
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	35	8	7	3
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	36	593 060	638 146	304 160

Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2024	Rok oceny 2025	Prognoza 2026
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	4 879	4 879	4 871
Liczba miejsc usługi wsparcia krótkoterminowego	2	21	21	21
Liczba osób korzystających	3	5 257	5 340	5 358
Liczba osób korzystających z usługi wsparcia krótkoterminowego	4	16	34	25
Liczba osób umieszczonych	5	1 125	1 096	1 091
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	17	19	11
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	13	29	22
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	3 198	3 113	3 137
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	9	369 790 410	427 239 448	419 432 052
MIESZKANIA TRENINGOWE I WSPOMAGANE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	10	143	178	177
Liczba osób korzystających	11	113	129	136
Liczba osób umieszczonych	12	102	105	118
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	13	10	6	7
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	14	29	32	35
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	15	2 867 143	3 340 547	3 851 695

OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM (powiatowe)				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	16	69	69	69
Liczba osób korzystających	17	2 863	2 468	3 067
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA (powiatowe)				
Liczba osób korzystających	18	712	725	779
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	19	13	13	13
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	20	1 162 327	1 523 884	1 621 646
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	21	2 994	2 449	2 467
Liczba osób korzystających	22	4 018	3 464	3 387
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	23	266	265	229
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	24	18 570 838	19 456 099	20 206 255
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	25	600	602	602
Liczba osób korzystających	26	703	698	677
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	27	520	550	552
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	28	62 925 881	71 057 563	72 586 085
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	29	0	0	0
Liczba osób korzystających	30	0	0	0

Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	31	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	32	0	0	0
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	33	694	752	743
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	34	134	121	97
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	35	1 932	1 973	2 000
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	36	639	648	652
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	37	68 724 206	74 280 144	79 877 789
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ				
Liczba placówek – ogółem	38	12	12	14
Liczba placówek prowadzonych przez JST	39	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	40	11	11	13
Liczba uczestników zajęć	41	977	1 030	1 126
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	42	977 osób z niepełnosprawnością + 333 osób personelu	1 030 osób z niepełnosprawnością + 353 osób personelu	1 126 osób z niepełnosprawnością + 367 osób personelu
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	43	97 372 332	103 864 102	105 549 480

6. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

W 2025 roku w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej zatrudnionych było 7 669 osób, z czego 551 na stanowiskach kierowniczych (7,2% ogółu zatrudnionych). Wielkość zatrudnienia na przełomie lat 2022–2025 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – osoby zatrudnione

Zatrudnieni	Liczba osób			
	2022	2023	2024	2025
Ogółem we wszystkich rodzajach placówek	7 938	7 349	7 521	7 669
Kierownicy, dyrektorzy, zastępczy	521	522	543	551

Optymalna liczebność oraz odpowiednia struktura zasobów kadrowych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej ma kluczowe znaczenie dla prawidłowej realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej. W „Ocenie zasobów pomocy społecznej" zostały ujęte wyłącznie osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, niezależnie od obszaru wykonywanych zadań (pomoc społeczna, świadczenia rodzinne, piecza zastępcza, itp.).

Zwiększa się zapotrzebowanie na pracę socjalną jako działalność pomagającą w odzyskaniu lub wzmocnieniu własnych zasobów i umiejętności do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie oraz poprawy jakości życia społeczności lokalnej oraz rodzin dysfunkcyjnych.

Praca na rzecz osób potrzebujących to nie tylko liczby wydanych decyzji, przyznanych i wypłaconych świadczeń, to przede wszystkim pomoc w rozwiązywaniu wielu skomplikowanych spraw życiowych. Nieocenioną rolę w niesieniu pomocy odgrywają osoby związane zawodowo z pomocą społeczną, które potrafią dostrzec i zdiagnozować różnego rodzaju zagrożenia i problemy społeczne oraz znaleźć optymalne rozwiązania i zapewnić odpowiednie formy pomocy. Ważne jest doskonalenie sprawności funkcjonowania pomocy społecznej poprzez podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry pomocy społecznej.

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostek samorządu terytorialnego

W 2024 roku środki finansowe przeznaczone na pomoc społeczną i inne obszary polityki społecznej, wydatkowane przez gminy, powiaty oraz miasta na prawach powiatów, wynosiły ogółem 3 479 751 453 zł, z czego 2 377 750 007 zł (tj. 68,3%) stanowiło kwotę wydatkowaną przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie. Źródłem informacji dla tego działu jest sprawozdanie RB-28 oraz dane własne jednostki.

Wydatki wykazane w sprawozdaniu „Ocena zasobów…" uwzględniają potrzeby w zakresie środków finansowych niezbędnych na funkcjonowanie jednostek i zabezpieczenie możliwości świadczenia pomocy osobom i rodzinom najbardziej tego potrzebującym. Środki finansowe z obszaru polityki społecznej przedstawione w ocenie zasobów zostały podzielone na następujące działy: ochrona zdrowia, pomoc społeczna, pozostałe działania w zakresie polityki społecznej, edukacyjna opieka wychowawcza oraz rodzina.

Tabela 30. Podział środków finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego (w złotych)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2024	Rok oceny 2025	Prognoza 2026
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	1	3 296 530 685	3 479 751 453	3 513 017 093
w tym: w budżecie OPS/PCPR	2	2 318 757 623	2 377 750 007	2 342 624 109
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 Przeciwdziałanie narkomanii	3	2 019 644	1 616 325	1 758 985
w tym: w budżecie OPS/PCPR	4	33 681	37 229	55 103
85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	53 615 047	54 513 443	52 425 096
w tym: w budżecie OPS/PCPR	6	5 541 474	5 787 325	5 901 259

852 - POMOC SPOŁECZNA				
85202 Domy pomocy społecznej	7	438 417 986	495 255 889	514 118 260
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	150 757 715	163 543 951	183 149 603
85203 Ośrodki Wsparcia	9	102 661 738	139 079 579	163 294 684
w tym: w budżecie OPS/PCPR	10	21 617 242	31 116 057	31 153 239
85205 Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	11	5 473 188	5 760 961	5 985 180
w tym: w budżecie OPS/PCPR	12	2 798 945	2 709 980	2 899 467
85213 Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	13	6 042 222	7 745 015	8 348 911
w tym: w budżecie OPS/PCPR	14	5 939 381	7 608 652	8 197 982
85214 Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	40 031 826	52 433 285	54 658 925
w tym: w budżecie OPS	16	39 550 373	51 772 671	53 860 971
85215 Dodatki mieszkaniowe	17	62 560 618	29 897 333	31 748 942
w tym: w budżecie OPS	18	50 502 344	22 516 588	24 831 461
85216 Zasiłki stałe	19	67 871 158	88 188 659	84 378 899
w tym: w budżecie OPS	20	66 557 298	86 431 080	82 448 322

85218 Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	21	29 808 726	35 217 310	37 962 584
w tym: w budżecie PCPR	22	29 807 726	35 217 310	37 726 465
85219 Ośrodki Pomocy Społecznej	23	276 641 419	325 044 745	334 558 850
w tym: w budżecie OPS	24	273 336 635	322 800 197	331 243 740
85220 Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	8 887 583	9 402 306	10 047 831
w tym: w budżecie OPS/PCPR	26	4 722 398	5 745 086	7 427 376
85228 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	77 416 678	87 477 149	100 934 533
w tym: w budżecie OPS/PCPR	28	67 635 310	75 381 285	87 824 312
85230 Pomoc w zakresie dożywiania	29	48 553 093	52 594 347	53 848 941
w tym: w budżecie OPS	30	46 984 317	51 462 491	51 963 908
85231 Pomoc dla cudzoziemców	31	1 742 122	874 554	334 723
w tym: w budżecie OPS/PCPR	32	775 488	866 147	332 213
w tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	90 349	193 245	39 979
w tym: w budżecie OPS/PCPR	34	90 349	193 245	39 979
85232 Centra Integracji Społecznej	35	7 148 407	7 800 200	12 024 851

w tym: w budżecie OPS/PCPR	36	31 200	41 400	61 200
85278 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	1 180 571	1 872 009	98 296
w tym: w budżecie OPS/PCPR	38	1 168 769	1 797 019	97 306
85295 Pozostała działalność	39	97 353 611	61 698 705	94 848 264
w tym: w budżecie OPS/PCPR	40	81 143 101	47 888 152	63 186 204
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ				
85311 Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	27 920 657	30 314 915	30 832 144
w tym: w budżecie OPS/PCPR	42	17 937 595	19 084 691	19 360 208
85321 Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	43	19 758 327	22 487 884	23 518 847
w tym: w budżecie dyspozycji OPS/PCPR	44	12 311 236	14 460 997	14 946 004
85324 Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	64 488 393	71 327 848	68 596 828
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	13 334 718	14 808 407	14 778 974
85395 Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	39 400 364	12 074 933	11 522 081
w tym: w budżecie OPS/PCPR	48	18 585 132	3 175 224	2 802 380
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA				
85415 Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	49	11 634 343	11 421 948	9 213 423

w tym: w budżecie OPS/PCPR	50	5 694 748	5 881 327	5 173 700
85416 Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	8 115 143	9 423 383	12 028 212
w tym: w budżecie OPS/PCPR	52	40 025	57 228	122 500
855 - RODZINA				
85501 Świadczenie wychowawcze	53	8 120 048	461 677	559 414
w tym: w budżecie OPS/PCPR	54	257 022	178 954	44 760
85502 Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	1 405 516 567	1 3998 365 762	1 278 887 187
w tym: w budżecie OPS/PCPR	56	1 282 214 086	1 274 681 343	1 162 135 954
85504 Wspieranie rodziny	57	23 795 769	28 937 708	32 194 948
w tym: w budżecie OPS/PCPR	58	21 779 319	26 143 987	29 274 929
85516 Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	59	189 461 813	244 057 589	283 870 906
w tym: w budżecie OPS/PCPR	60	4 600 897	3 587 374	5 080 412
85516 Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	61	1 674 309	7 990 110	4 646 372
w tym: w budżecie OPS/PCPR	62	0	21 419	21 419
85516 Dzienni opiekunowie	63	5 400	4 800	4 801
w tym: w budżecie OPS/PCPR	64	0	0	0
85508 Rodziny zastępcze	65	68 130 910	76 081 458	83 970 090

w tym: w budżecie OPS/PCPR	66	62 464 430	70 197 315	78 522 698
85510 Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	75 192 182	85 242 338	88 583 990
w tym: w budżecie OPS/PCPR	68	7 141 607	9 868 123	16 388 650
85513 Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	69	25 719 823	25 025 986	23 575 095
w tym: w budżecie OPS/PCPR	70	23 322 411	22 819 698	21 611 390
85514 Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urlopach wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	71	0	0	0
w tym: w budżecie OPS/PCPR	72	0	0	0
85578 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	73	171 000	61 300	0
w tym: w budżecie OPS/PCPR	74	171 000	61 300	0

8. Wnioski i rekomendacje

Opracowana analiza danych statystycznych obejmująca sytuację społeczno-demograficzną, zasoby pomocy społecznej oraz problemy i potrzeby mieszkańców województwa pozwala na sformułowanie następujących wniosków oraz rekomendacji stanowiących główne kierunki interwencji.

Wnioski

- W 2025 roku województwo podkarpackie zamieszkiwało 2 053 760 osób, co stanowi 5,5% mieszkańców Polski. Począwszy od roku 2017 obserwuje się stopniowy spadek liczby mieszkańców Podkarpacia (w roku 2025 spadek o 9 237 osób w stosunku do roku 2024).
- W każdym roku systematycznie wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym, co powoduje ukierunkowanie celów strategicznych w pomocy społecznej na szeroko rozumianą pomoc osobom w podeszłym wieku i zabezpieczenie środków finansowych w tym zakresie. W roku oceny liczba mieszkańców województwa podkarpackiego w wieku poprodukcyjnym wyniosła 479 677, z czego 64,2% stanowiły kobiety.
- W 2025 roku nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych z 67 336 osób w roku 2024 do 72 059 osób w roku oceny. Wzrost odnotowano również w grupie osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy) z 30 156 osób w roku 2024 do 32 606 osób w roku oceny. Wzrosła ogólna liczba bezrobotnych kobiet, również wśród kategorii długotrwale bezrobotnych. Wzrost odnotowano również w liczbie bezrobotnych mężczyzn, zarówno ogółem, jak i wśród osób długotrwale bezrobotnych.
- Począwszy od 2015 roku obserwuje się systematyczny spadek ogólnej liczby osób, którym udzielono pomocy i wsparcia – z 192 769 osób w 2015 roku do 120 376 osób w 2022 roku jednak od 2023 roku (122 046 osób) odnotowujemy ponowny wzrost do liczby 122 664 osób w roku 2024 i 126 804 osób w roku 2025.
- W 2025 roku 52 839 osobom z 37 043 rodzin przyznano decyzją administracyjną świadczenie wyłącznie na podstawie ustawy o pomocy społecznej, w tym liczba osób długotrwale korzystających wyniosła 29 711.
- Od 2012 roku najczęstszym powodem udzielania pomocy i wsparcia było ubóstwo, natomiast w roku 2021 sytuacja uległa zmianie i utrzymała się do roku 2025, w którym najczęstszą przyczyną była długotrwała lub ciężka choroba. W roku oceny z tego powodu pomocy udzielono 18 401 rodzinom, kolejnymi przyczynami były: niepełnosprawność – wsparcie zostało udzielone 15 371 rodzinom,

ubóstwo – 14 518 rodzinom oraz bezrobocie – 13 474 rodzinom. Należy zaznaczyć, że drugim powodem udzielenia pomocy i wsparcia w roku 2024 było ubóstwo, natomiast obecnie jest to niepełnosprawność.

- W roku oceny wzrosła liczba przyznanych świadczeń niepieniężnych (z 3 847 999 w 2024 roku do 3 855 187 w 2025 roku). W przypadku przyznanych świadczeń pieniężnych zauważalny jest wzrost z 251 115 w roku 2024 do 260 359 w roku 2025. Wzrost również obserwuje się, analizując dane dotyczące liczby rodzin korzystających z tego typu świadczenia.
- W 2025 roku ogólna liczba wypłaconych świadczeń w postaci zasiłków pielęgnacyjnych wyniosła 746 402 (o 19 276 mniej niż w roku poprzednim) na łączną kwotę równą 161 100 614,00 zł, natomiast liczba świadczeń pielęgnacyjnych wyniosła 211 707 (o 45 873mniej niż w roku poprzednim) na łączną kwotę równą 674 445 593,00 zł.
- W roku oceny świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały wypłacone 5 928 osobom na łączną kwotę wynoszącą 42 009 922,00 zł. W ostatnich latach zauważalny jest stopniowy spadek liczby osób, którym zostało wypłacone tego typu świadczenie, spadła również ogólna wartość wypłaconych środków finansowych.
- W 2025 roku liczba osób korzystających z usług opiekuńczych wyniosła 5 495 (wzrost o 7,7% w porównaniu do roku poprzedniego). Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych w roku oceny natomiast wyniosła 128, co oznacza 106,5% wzrostu w porównaniu z rokiem 2024. Spadek odnotowano w przypadku liczby korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi – w 2024 roku liczba osób wyniosła 1 180, natomiast w roku oceny 1 034 osoby.
- W roku oceny nastąpił wzrost ogólnej liczby osób zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (z 7 521 osób w 2024 roku do 7 669 osób w 2025 roku) przy jednoczesnym wzroście liczby zatrudnionej kadry kierowniczej (z 543 osób w 2024 roku do 551 osób w 2025 roku).
- Spośród 160 gmin województwa podkarpackiego 11 wciąż nie spełnia ustawowego obowiązku zatrudnienia pracowników socjalnych tj. 1 pracownik socjalny na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej przy zatrudnieniu co najmniej 3 pracowników socjalnych.
- W roku oceny wzrosła liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego z 2 875 rodzin w 2024 roku do 3 030 rodzin w roku 2025.

- Spadła liczba rodzin objętych interwencją kryzysową – w roku 2024 liczba rodzin korzystająca z interwencji wyniosła 567, natomiast w roku oceny 425.
- W roku oceny wzrosła liczba asystentów rodziny (z 204 asystentów w 2024 roku do 211 asystentów w 2025 roku). Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny również uległa zwiększeniu (z 2 122 rodzin w 2024 roku do 2 180 rodzin w 2025 roku).
- W porównaniu z rokiem poprzednim w 2025 roku zmniejszyła się liczba mieszkań komunalnych w zasobie gmin, jednocześnie wzrosła liczba złożonych wniosków na przyznanie tego typu lokalu.

Rekomendacje

- Zwiększający się w każdym roku odsetek grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym będzie oznaczał dla samorządów, iż znaczna część dochodów będzie musiała być kierowana na zapewnienie odpowiednich warunków życia osobom w starszym wieku oraz osobom z niepełnosprawnościami. Ponadto ze względu na rozluźnienie więzi rodzinnych oraz obserwowane zjawisko mniejszego zaangażowania rodzin w sprawowaniu opieki nad swoimi zależnymi członkami rodziny konieczna jest rozbudowa systemu usług środowiskowych kierowanych do osób starszych, wśród których poziom niesamodzielności i zależności od innych osób znacznie wzrasta. Niezbędne jest zatem zabezpieczenie szerokiego katalogu usług społecznych i zdrowotnych, w tym zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, specjalistycznych usług opiekuńczych, a także specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Istotne jest wspieranie deinstytucjonalizacji usług społecznych poprzez zapewnienie środowiskowego wsparcia oraz opieki w miejscu zamieszkania w postaci rozwijania infrastruktury takiej jak: domy dziennego pobytu, kluby seniora, rodzinne domy pomocy, a także rozwijanie pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu, wspieranie opiekunów nieformalnych oraz angażowanie środowiska lokalnego. Rozwój tych form umożliwi zmniejszenie liczby osób umieszczonych w domach pomocy społecznej, a tym samym zmniejszenie kosztów ponoszonych przez gminy związanych z odpłatnością za pobyt w tych domach.
- Podejmowanie działań ukierunkowanych na aktywizację społeczną osób starszych poprzez: organizowanie spotkań międzypokoleniowych, inicjatyw rozwijających aktywność oraz wykorzystujących potencjał seniorów, a także spotkań edukacyjnych w postaci wykładów czy prelekcji.

- Tworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, urządzeń pomocniczych oraz poszerzanie oferty wypożyczalni już funkcjonujących. Wsparcie to jest niezbędne, aby osoby starsze oraz z niepełnosprawnościami mogły dłużej zachować samodzielność i niezależność życiową. Niezbędna jest również likwidacja barier architektonicznych, dzięki czemu możliwe będzie (lub w znacznym stopniu ułatwione) wykonywanie codziennych czynności lub utrzymanie kontaktów z otoczeniem.
- Rozwój usług asystenckich, usług w zakresie opieki wytchnieniowej oraz podejmowanie działań w zakresie wspierania opiekunów nieformalnych.
- Podejmowanie działań w zakresie poprawy dostępu do informacji, poradnictwa i doradztwa dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin.
- Podejmowanie działań z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami, dzięki którym możliwy będzie powrót części tych osób na rynek pracy zarówno chroniony, jak i otwarty.
- Wskazane jest dalsze promowanie rodzinnej pieczy zastępczej w celu dotarcia do społeczności lokalnej i pozyskania nowych kandydatów na rodziców zastępczych. Liczba rodzin zastępczych (zawodowych, niezawodowych i rodzinnych domów dziecka) w dalszym ciągu jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb, dlatego też konieczne jest zintensyfikowanie działań promocyjnych z wykorzystaniem jak najszerszych form przekazu, w tym multimedialnych oraz elektronicznych.
- Organizowanie i rozwijanie wsparcia dla funkcjonujących rodzin zastępczych zarówno w postaci pomocy indywidualnej, jak i pomocy grupowej (szkolenia, spotkania integracyjne, grupy wsparcia).
- Rozwijanie wsparcia dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w postaci: superwizji, szkoleń, seminariów, wykładów itp.
- Zabezpieczenie środków na realizację świadczeń nieobligatoryjnych dla rodzin zastępczych, tj. dofinansowanie do utrzymania lokalu mieszkalnego, remontu, wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania, wynagrodzenia dla rodzin pomocowych.
- Wspieranie rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, a także nieradzących sobie z racjonalnym wydatkowaniem posiadanych środków finansowych poprzez prowadzenie działań z zakresu pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem roli asystenta rodziny. Należy kontynuować zatrudnianie oraz rozwijanie nowych form pracy. Działania te

zwiększają szansę pozostawienia dzieci w środowisku rodzinnym oraz przynoszą wymierne korzyści dla rodzin wieloproblemowych.

- Rozwijanie poradnictwa specjalistycznego dla osób doświadczających problemu przemocy w rodzinie, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w postaci: pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, a także wsparcie terapeutyczne czy mediacje.
- W związku z obserwowanymi zagrożeniami w postaci korzystania przez dzieci i młodzież ze środków psychoaktywnych, spożywania napojów energetyzujących oraz rosnącej liczby uzależnień behawioralnych, niezbędne jest tworzenie infrastruktury zapewniającej osobom młodym korzystanie z oferty dziennych placówek wsparcia poprzez uczestnictwo w zajęciach sportowych, kulturalnych mających na celu rozwijanie ich pasji oraz zainteresowań, a także umożliwiających udział w zajęciach wyrównujących i zwiększających ich poziom wiedzy.
- Realizacja działań wspierających rozwój kompetencji rodzicielskich w zakresie funkcji opiekuńczo-wychowawczej, a także umiejętności budowania właściwej komunikacji z dziećmi opartej na dialogu.
- W celu pożądanej realizacji zadań przez pracowników jednostek pomocy społecznej niezbędna jest nie tylko dobrze wykwalifikowana kadra, ale przede wszystkim odpowiednia liczba zatrudnionych pracowników. Praca związana z obsługą klienta opiera się nie tylko na wypłacaniu świadczeń finansowych. Jest to również pomoc rzeczowa, usługowa, a także działania z zakresu pracy socjalnej i rozwijanie nowych form samopomocy. Jednocześnie wzrasta liczba działań interwencyjnych, pomocowych, podejmowanych przez pracowników socjalnych. Często są to sprawy trudne i wielozadaniowe, wymagające skoordynowania działań różnych służb w celu udzielenia osobie kompleksowego wsparcia. Dlatego też niezbędne jest zwiększenie zatrudnienia oraz prowadzenie szkoleń, superwizji oraz innych form wsparcia dla pracowników, zapobiegających ich wypaleniu zawodowemu, a także działań mających na celu ich profesjonalizację.
- Rozwój budownictwa komunalnego, socjalnego oraz adaptacji istniejących obiektów na pomieszczenia mieszkalne, w celu zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych osób o niskich dochodach oraz osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Rozwój i intensyfikacja działań nakierowanych na aktywizację klientów (reintegrację społeczną i zawodową osób nieaktywnych zawodowo i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym). Szczególnie narażone są osoby z niepełnosprawnościami i przewlekle chore, osoby o niskim poziomie wykształcenia, osoby bezrobotne, uzależnione, opuszczające zakłady karne, mające problemy ze zdrowiem psychicznym. Dla

ograniczania obszarów ubóstwa wskazany jest rozwój form zatrudniania takich jak: prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, staże i prace interwencyjne.

- Wzmacnianie współpracy między instytucjami pomocy i integracji społecznej oraz organami władz samorządowych w celu podniesienia efektywności realizowanych działań w obszarze polityki społecznej oraz pozyskiwanie środków finansowych na ten cel.
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, zwłaszcza w zakresie świadczenia pomocy o charakterze niepieniężnym, w tym rozwijania usług opiekuńczych dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych. Niezbędne jest również tworzenie warunków do rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz promocja działań realizowanych przez organizacje funkcjonujące w obszarze polityki społecznej, które przyczyniają się do aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Wzmacnianie roli podmiotów ekonomii społecznej w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.